

BOOMWHACKERS

Boomwhackers jsou barevné laděné trubice, jejichž vynálezcem je americký amatérský hudebník Craig Ramsell. Ten nejprve experimentoval se zvukem papírových trubic, nakonec v roce 1994 přešel k pevnějšímu a odolnějšímu materiálu, jakým je právě plast. Jednoduchý způsob ovládání tohoto nástroje, stejně jako jeho poměrně dostupná cena byly důvodem k rychlému šíření boomwhackers po USA a také v Evropě.

Boomwhackers si získávají velkou oblibu jako nástroj, který doplňuje tradiční Orffův instrumentář a je tedy dobře využitelnou pomůckou učitele hudební výchovy, tak je také nástrojem vhodným pro volnočasové aktivity dětí od předškolního věku až po seniory. Nástroj je totiž dobře zvládnutelný i pro větší skupiny hráčů, lze jej tedy využívat také např. při práci s celou třídou žáků či studentů nebo s pěveckým sborem; také lze propojit hraní na tento nástroj s pohybovými prvky v tanečních či divadelních souborech. Boomwhackers se ale nevyhýbají ani profesionální hráči (zejména bicisté), kteří se stále snaží svá vystoupení ozvláštnit novými zvuky a možnostmi...

Trubice jsou využitelné jak pro melodickou hru, tak při hraní doprovodů k písním; můžeme se s nimi pustit i např. do improvizace, pak asi nejlépe v pentatonice. Na nástroj lze hrát pouze dle slovních pokynů dirigenta, který udává barvy trubic, které mají právě hrát. Další možností je hra dle jednoduchých partitur. Různí autoři upřednostňují různé způsoby notace pro tento nástroj – od jednoduchých barevných čtverců, které jsou schopné hrát i předškolní děti, až po běžnou notaci v akordech, z nichž musí být každý hráč schopen „extrahovat“ svůj vlastní hlas pro trubice, které má právě v ruce – toto je způsob pro již poměrně zručné hráče. Za jakýsi kompromis považujeme zápis na jednoduché lince, nad níž je notována jedna z hráčových trubic, pod linkou pak druhá trubice. Další hráč pak má opět linku se zápisem svých dvou trubic. Tím vytvoříme party pro každého hráče, což je následně také praktické pro další kopírování hlasů pro celou třídu.

V lednu roku 1998 zakládá Craig Ramsell akciovou společnost Whacky Music, která nabízí vedle pěti sad Boomwhackers také metodické materiály, zpěvníky, noty a CD určené pro hudební výchovu na základních školách a v zájmových organizacích, pořádá vzdělávací kurzy pro učitele i děti, zakládá a podporuje speciální „Whacky Music třídy“.

Nenáročný způsob „obsluhy“ tohoto nástroje umožňuje hráčům prožitek a radost ze hry, a to jak hudebníkům méně obratným či zkušeným, tak popř. i handycapovaným.

Od roku 2004 dodává společnost Whacky Music pěti sad boomwhackers. Tyto sady lze kombinovat a vytvářet tak až dvou a půl oktávovou chromatickou sestavu ($c - g^2$). Jedná se o diatonickou řadu (8 trubic v rozdhahu $c^1 - c^2$), rozšiřující chromatické půltóny (5 trubic v rozsahu $cis^1 -$

ais¹), chromatická sopránová řada (7 trubic v rozsahu cis² – g²), diatonická basová řada (8 trubic v rozsahu c – c¹) a pentatonická řada (6 trubic v rozsahu c¹ – c²). K rozšíření rozsahu trubic lze užít tzv. octavátory, tedy jakési „zátky“, s jejichž pomocí se sníží výška tónu trubice o jednu oktávu.

Za základní způsoby hry na boomwhackers považujeme tzv. *boppin'* – trubice jsou zasunuty v pouzdrě, hráč používá gumové paličky stejným způsobem jako na xylofon. Dále je to *whackin'* – údery trubicí o cokoliv – např. o dlaň druhé ruky, stěho, stůl, podlahu nebo vzájemně o sebe (*Duelin'*). Při tomto způsobu hry zaznívají obě roury a vzniká tak dvojzvuk. Hledání a nacházení zvukových možností provází každé seznamování s nástrojem.

Další zvukové možnosti vznikají virblem roury mezi chodidly, foukáním do otvoru kmitající roury či opakovaným spouštěním vodorovně držené roury na podložku. Pro vytváření souzvuků či rytmicko harmonických ostinat si můžeme vybrané roury (nejlépe gumičkou) přichytit ke stehnům a hrát na ně dalšími dvěma rourami držnými v rukách. Účelné a zároveň efektní jsou výrazové pohyby paží provázející údery rour (*Carvin' the Air*) stejně jako výrazové pohybové kreace provázející hru (*Shakin'*).

Nácvik hry podle not je v počátku spojen se speciální barevnou grafickou partiturou, se kterou lze v pentatonice pracovat i opačně jako se zajímavou kompoziční technikou. Barvy not jsou shodné s barvami rour a nemění se, aby si na ně děti zvykly a mohly podle nich samy hrát a komponovat. Postupně se však přechází ke standardní notaci.

Společnost Whacky Music vydává pro hru na Boomwhackers vlastní učebnice, metodické materiály pro hudební činnosti a hry, noty a zpěvníky s klavírními doprovody včetně CD a to pro všechny hráčské a věkové kategorie:

FONCANNON, Ellen: *A Tubular™ Christmas*, 2003.

FONCANNON, Ellen: *Bible Boomers™ Vol.1*, 2005.

FONCANNON, Ellen: *Boom-a-Tunes™ Curriculum, Volume 1 – 5*, 2002 – 2005.

FONCANNON, Ellen: *Totally Tubular™ Games and Activities Book, Volume 1*, 2003.

FONCANNON, Ellen: *Tube Time™ Preschool Songs and Activities Book, Volume 1*, 2004.

FONCANNON, Ellen: *Tubular™ Camp Song*, 2004.

FONCANNON, Ellen: *Tubular™ Classics*, 2003.

FONCANNON, Ellen: *Tubular™ Patriotic Songs*, 2004.

FONCANNON, Ellen: *Tubular™ Spirituals*, 2004.

SHINABERRY, Cathy: *Building Blocks™ Children's' Songs, Volume 1*, 2003.

SHINABERRY, Cathy: *Building Blocks™ Children's' Songs, Volume 2*, 2003.

SHINABERRY, Cathy: *Building Blocks™ Christmas Songs*, 2003.

Z dalších zajímavých titulů pro tento nástroj zcela jistě stojí za zmínku zejména publikace vydávané v Německu či Rakousku a doufáme, že také naši autoři brzy objeví tento zajímavý nástroj:

JUNKER, M. J.: *Tubular Music. Übungs- und Vortragsstücke für Boomwhacker Ensemble*. Werner Rizzi, 2004.

BIEDERMANN, D. a kol.: *Boomwhackers Musical Tubes*. Schott, 2003.

GRAMSS, K.: *Boomwhackers im Klassengroove*. Helbling, 2004.

WIDMER, M. – UHR, S.: *Tolles Rohr – Kreative Boomwhacker-Spiele für Schule und Freizeit*. Fidula, 2007.

MÖLLER, S. – EISER, H.: *Moderner Musikunterricht mit Boomwhackers: Musikalische Grundlagen spielend lernen, Grundschule und Sekundarstufe I*. Auer-Verlag, 2011.

SCHNELLE, F.: *Boomwhackers: musical Tubes; Spiele, Arrangements und Werkstattarbeit in der Grundschule*. Mainz : Schott Music, 2007.

BIEDERMANN, D.: *Boomwhackers: Musical Tubes; Arrangements und Spielstücke für das Klassenmusizieren*. Mainz : Schott, 2003.

Nový nástroj nezůstal bez povšimnutí studentů, proto na tomto místě jmenujeme dvě zajímavé diplomové práce, v nichž najdeme jak teoretické úvahy, tak návrhy praktických cvičení:

BRANTNER, I.: *Boomwhackers: Betrachtung eines neuen Instrumentariums*. Hochschule für Musik und darstellende Kunst „Mozarteum“, Salzburg, 2003.

UHR, STEPHAN: *Der Einsatz von Boomwhackers in der Musik- und Bewegungserziehung*. Hochschule für Musik und darstellende Kunst „Mozarteum“, Salzburg, 2005.

Prameny:

www.boomwhackers.com

GRAMSS, Klaus: *BOOMWHACKERS im Klassengroove*. Helbling, 2004, ISMN M-50022-517-1.